

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, detsember 2021, nr. 36

Lehes:

Piiskop Lambertuse pärand

Teeme rahu

Mai Mänd 50 aastat organistina

Juubeliaasta kulminatsioon

Hageri kogudus 800+

Taani pühapäev

Meenutusi Taani reisist

Perelaager

Aga mina usun – Jumalasse!

Jumalateenistusel kõlasid hümnid

Hageri Akadeemia II

Koguduse II poolaasta kroonika 2021

Teated

12. september. Pärast tänujumalateenistust. Peapiiskop Urmas Viilma, õpetaja Jüri Vallsalu, koguduse juhatus ja muusikud.

Foto: Vello Kuusmaa

Piiskop Lambertuse pärand

Käesoleval aastal oleme tähistanud Hageri Lambertuse koguduse 800. juubeliaastat. Teada on, et ristiusk on Põhja-Eestis tugevamalt kanda kinnitanud taani ristisõdijate kaasabil. Ristimisi Tallinna ümbruses, Harjumaal, s.h. ka Hageris, toimetasid aastatel 1219-1220 taani mungad ja preestrid. Millal Hageri kogudus tekkis, ei ole täpselt teada. Teoloogiliselt võib aga pidada ristimisi koguduse alguseks. Ajaloolane ja Tallinna linnaarhivaar dr Paul Johansen on möödunud sajandil, Taani hindamisraamatuid uurides, paigutanud Hageri esimese kiriku ehitamise 1221. aastasse. Teada on ka see, et taanlased, kellest paljud olid pärit Ribe linnast, töid endaga kaasa koguduse nimipühaku, püha Lambertuse austuse. Hageri kogudus kannab ainsana Eestis Püha Lambertuse nime.

Kuna meie kihelkond ja kirik on õnnistatud püha Lambertuse nimega juba kaheksa sajandit, siis on oluline pöörata tähelepanu tema erilisele rollile, nii ajaloos, kui ka tänases ühiskonnas.

Katoliku leksikonist saab lugeda, et selle nime taga on kunagise Frangi riigi kirdeosas, ajavahemikul 633-701 elanud vaimulik, Maestrichti piiskop ja usumärter Lambertus. Katoliku kirik on kuulutanud aastal 723 (?) Lambertuse pühakuks ja tema mälestuspäeva ehk lambertipäeva peetakse katoliiklikes maades 17. septembril. Võib vägagi oletada, et ka meie praeguse kiriku pühitsemisel, 13. septembril 1892. a. on mingi side (lähedal olev pühapäev) püha Lambertuse mälestuspäevaga.

Saksa ajaloolane Kurth, uurides 1876. aastal kriitiliselt sajandeid vanu käsikirju, jõudis järeldusele, et Lambertuse surm oli seotud majordoomus Pippin Heristalisega, kes oli elanud palju aastaid laitmatus abielus temale kaks poega sünnitanud abikaasa Plectrudega. Sellegipoolest astub Pippin

lubamatuise armusidemetesse kellegi Alpais'iga. Sellest suhtest sünnib poeg, keda tuntakse ajaloos kogu Frangi riigi liitnud Karl (Charles) Martelina ja Karolingide dünastia rajajana. Ainult piiskop Lambertusel jätkub julgust Pippini abelurikkumise kohta märkust teha, ehkki ta oli Pippini soosingu saanud Maestrichti piiskopiks. Pippini armuke Alpais ei jäta aga tulevikku juhuse hooleks. Kartes Pippini võimalikku patukahetsust, otsustab Alpais oma venna Dodo kaasabil piiskop Lambertuse kõrvaldada. Veretöö sooritatakse ajavahemikus 698 - 701 St. Cosmas, Damiani kabelis, kus altari ees palvetanud Lambertus odaga tapetakse.

Tuleb tõdeda, et seitsmendal sajandil oli aeg piiskop Lambertusele keeruline. Ta ei vajutanud aga oma silma õukondlike mängude juures kinni ega otsinud võimalust segases olukorras asju enda kasuks pöörata. Ta ütles mida ta piiskopina ütleva pidi. Täna liberaalses maailmas on seda pahatihti võimatu mõista. Selgituseks olgu öeldud, et piiskopi üheks asendamatuks ülesandeks on olla kiriku õpetuse järelvaatajaks ja kandjaks – olla nii mõneski mõttes „usu mõõdupuuks“. Sellele arusaamale toetub ka näiteks kiriku õpetus Rooma (ülem)piiskopi ehk paavsti ilmeksimatusest. Alamaid on kutsutud olema abiks kiriku õpetuse kujundamisel, aga piiskop valvab selle täitmise üle. Kiriku õpetus ei saa ega pea sama kiirelt muutuma kui kõikvõimalikud reklaamid, mis on tänapäeval loodud turu ja majanduselu turgutamiseks.

Just selletõttu, kuidas püha Lambertus käitus piiskopina omas ajas, on ka meil, täna kristlastel, põhjust olla talle tänulik. Ta on usu eeskuju üle aja.

Hageri Lambertuse koguduse õpetaja,
Jüri Vallsalu

Foto: Vello Kuusmaa

Teeme rahu

Janek Mäggi

Jõulunädal pole tavaline nädal. See on aeg, kui mõtleme oma kõige lähedasematele. Neile, kes on meie ümber iga päev, ja neile, kes on võib-olla kaugel. Teises linnas, välismaal.

Mõtleme ja igatseme nende järele. Tahame nendega koos olla ja rõõmustada, et see võimalik on. Teeme kingitusi ja mõnikord tahame heastada seda, mida me võib-olla nii hästi pole teinud. Otsime lepitust.

Jõulud panevad aja justkui korraks seisma. Me läidame ema või isa, vanaema või vanaisa kalmul küünla ja tunneme, et nad oleksid justkui meiega. Või meie nendega.

Jõulude ajal rändame ajas tagasi ja saame aru, et see on võimalik. Pildid, mis fotoalbumis on luitunud, on mälus värsked, kirjad ja kõnekad. On kandnud meid siiani ja kannavad edasi.

Kuigi kõik meie ümber tundub kaduv, on olemas igavik, mis polegi nii püüdmatu, kui see esmapilgul tundub. See igavik elab meie sees. Ühelt poolt mälestustes, teisalt tuleviku ootustes ja lootustes. Igavik on Jumal. Igavik on armastus. Igavik on tõde. Puhtad väärtused, mille poole me püüdleme. Ja kui tublid oleme, aitame teisigi püüelda.

Kui linnaisad ja riigijuhid kuulutavad välja jõulurahu, peaksime korraks aja maha võtma ka oma olevikuvõitlustes. Peaksime andestama ja andeks paluma, tegema rahu oma sõprade ja vaenlastega. Rahu on hinnaline. Hea rahu on hindamatu.

Jumala rahu on parim. „Armastuse ja ustavuse abiga lepita- takse süü, ja Jehoova kartuse tõttu hoidutakse kurjast,“ kinnitab Õpetussõnade 16. peatüki 6. salm. Mis siis, et meil on õigus. Mis siis, et me oleme paremad. Mis siis, et me teeme rohkem. Mis siis.

Jumala kartuse vaimsus on ühiskonnas tagaplaanile jäänud. Püüame selle üles äratada. Armastuse ja ustavuse abiga on see võimalik. Kui suudame seda kas või korraks, paariks päevaks-nädalaks, oleme jälle maailma veidikene paremaks muutnud. Kui mitte omast jõust, siis Jumala abiga.

Jesaja raamatu 9. peatüki 5. salmis seisab: „Sest meile sünnib laps, meile antakse poeg, kelle õlgadel on valitsus ja kellele pannakse nimeks Imeline Nõuandja, Vägev Jumal, Igavene Isa, Rahuvürst!“

Kui Vana Testamendi aegadel oli see salm vaid prohvetlik töötus, siis meile on see reaalsus – päris elu. Jeesus on sündinud, elanud ja surnuist üles tõusnud. Ta on meie Imeline Nõuandja. Ta on Rahuvürst. Tema sünnipäevanädala moto on rahu inimeste vahel. Rahu Jumalaga. Otsigem seda. Kogu südamest.

[22.12.2008. Hommikupalvus Vikerraadios. Raamatust „Pind ja palk“. Tallinn, 2012]

Foto: Vello Kuusmaa

Mai Mänd - 50 aastat organistina

Meie koguduse organist Mai Mänd tähistab uue aasta alguses oma 50. tööjuubelit. See on aukartustäratav number. Eriti märkimisväärne on see, et Mai on kogu selle aja töötanud ühes koguduses, Hageri koguduses! Muidugi on ta heal meelel käinud ka teistes kirikutes orelit mängimas, aga Hageris kõlavad ju ikka kodukiriku helid...

Täna jagavad oma mõtteid teised temast - pühendusega Maile!

Arne Mänd, abikaasa: Parafraaseerides tuntud poplaulu Tihemetsa Tiinast võib küsida: kas sa meie Maid tead? Tean, päris hästi. Temast rääkida võib nii mõndagi head... Tunnistan ausalt ja puhtsüdamlikult üles, et olen süüdi selles, et Maist sai peale kõige muu ka Hageri koguduse organist. Kuidas see siis juhtus? Möödunud sajandi kuuekümnendatel liitusin Usuteaduse Instituudi õppekooriga Toompeal. Peale ilusate laulude, mida seal harjutasime, leidsin seal ka ilusaid tüdrukuid, keda vargsi sai piiluda. Piilus, mis piilus, varsti selgus, et Mai pealt ei saa enam kuidagi pilku ära. Juhtus see, millest laulis kunagi Georg Ots: algas nii nagu ikka, et ise ei tea, aga äkki on armastus seal. Võttes kokku kõiki tolleaegseid oskusi, püüdsin talle igast küljest läheneda. Ja see piiramine andis üsna lootustandvaid tulemusi. Mõne aja pärast tungisin juba tema koju, kus sain tunda Mai lahketa ja mõnusat ema ja isa ning tema toredaid kolme venda ja õde. Vist juba enne teadsin, et Mai ema teenib Jõelähtme kirikus organistina ning et Mai õpib lisaks keskkoolile orelieriala ka professor Hugo Lepnurme käe all.

Peale keskkooli lõpetamist oli Mail plaan õppida arstiks. Kuna mina olin tal pea täiesti segi ajanud, siis ei tulnud Tartusse minekust enam midagi välja, vaid ta leidis endale teise eriala samast koolist, kus mina juba ees olin – Tallinna Pedagoogilisest Instituudist raamatukogunduse eriala. See eriala toob meie perele suure osa leivast lauale tänaseni.

Meie armsa suhtlemise üks etapp lõppes kolmandal juulil eelmise sajandi seitsmekümne esimesel aastal laulatusega Tallinna Toomkirikus ja külalisterohke pulmapeoga Mai kodus. Edasi muutus Mai elu rutiinsemaks – üks aasta oli veel ülikoolis käia, edaspidi Tallinnas tööl käia, mehe ja kodu eest hoolt kanda ning nüüd juba ametlikult Hageri koguduse organistina teenida. Varsti sündisid perre kaks toredat tüdrukut Riina ja Mirjam, kellel nüüd endal suured pered on, ning poeg Markus. Oi seda hoolt ja kannatlikku meelt, mida see kõik vajab!

Peale vahetu orelimängimise on Mai juhendanud koguduse noorteansamblit, laulnud segakooris, korraldanud orelikontserte külalisorganistidega, aidanud kaasa oreli restaureerimisel, toonud kirikusse trompeti- ja tromboonisolistid...

Kahjuks ei tule orelimängu oskus kaugeltki iseenesest – seda pidavat olema vaja palju harjutada. Kuidas see tegelikult käib, mina ei tea. Mulle teatab ta vaid lahkumismusi saatel malbel

häälel: lähen Hagerisse orelit harjutama. Nii kordub see tavaliselt mitu korda nädalas pärast ametliku tööpäeva lõppu. Organisti töö ei tohi sõltuda ka tervisest ega ilmast – olgu tervis käest ära või talvel tee täis tuisanud, ikka tuleb minna. Olen korduvalt kogenud, et ta saab minna ka siis, kui kuidagi ei saa. Harjutamine talvel külmas kirikus pole just tervisesõbralik, aga sellega pidavat harjuma.

Kahjuks pole keegi meist igavene, sellepärast on Mail suur mure ka asendaja või järeltulija pärast. Mõlemad tütre õppisid küll orelimängu, aga nagu elus ikka juhtub – tulid kenad noormehed ja viisid nad kodukirikust kaugemale, teisi kogudusi teenima. Küllap Mai istuks mõnigi kord rahulikult kirikupingis ja naudiks jumalateenistust, aga ei saa, orelimäng teenistusel on eelkõige töö, mida tuleb korralikult ja veatult teha.

Olgu need vaid killukesed Sinu rikkalikust elutööst. Aitäh Sulle, minu, meie laste, lastelaste, paljude sõprade ja Hageri koguduse Mai! Eelkõige olgu aga tänu Jumalale, kes Sinu tööd Hageri kiriku orelipuldis juba viiskümmend aastat on õnnistanud. Saatku sama õnnistus Sind ka kõigil eelolevatel aegadel!

Sigrid Pöld, kammerkoori Lambertus dirigent:

Mulle meeldib Mai puhul väga see, et ta on sillaks kunagise ja tänase vahel. Ta mäletab, kuidas toimis kirikumuusika töö 1970ndatel, aga ta on samas ka väga kaasaegne ning läheb kaasa pea kõigega, mis on tänasel päeval kirikumuusikale omane.

Ta tunneb seda tööd üdini! Talle ei ole vaja hakata selgitama, kuidas üht või teist asja peaks tegema, ta pigem toetab ja annab ise nõu. Näiteks kui minna arutama, et kuidas paigutada muusika jumalateenistuse sisse, siis tal on kohe plaan! Ettepanekuid tuleb palju ja need on väga head.

Mai näeb suurt pilti. Eriti tore, et ta on lubanud orelit „näppima“ ka nooremaid inimesi ja loodame, et tuleb ka järelkasvu. Vahel teebki ehk murelikuks see, et ta on igal pühapäeval otsekui „kinni“ seal oreli taga ja pole võimalust ei armulauale minna ega midagi muud sel päeval teha. Samas ma tean, et ta on nii pühendunud ja ega ta end väga kehvasti selles ülesandes ka ei tunne ja küllap ta ikka juba hoolitseb iseenda eest.

Mai on lihtsalt täpselt õigel kohal ja ta lihtsalt ON! Ma ei kujutaks ettegi, et orelit mängiks keegi teine. Kui vahel on siiski nii juhtunud, siis all istudes on see kohe märgatav või pigem kuuldav. Olen nii harjunud tema tempos koraale laulma, et kui kusagil mujal kirikus käia või kui keegi Maid asendab, siis on see koheselt märgatav, sest tempod on teised.

Olen väga tänulik, et meil on selline raudvara! Mõnes mõttes jätkab ta isegi traditsioonilist köstrite eluviisi – ka nemad olid oma koha peal reeglina eluaegsed ja nende tööd jätkasid nende lapsed. See oli omamoodi tsunfti värk. Loodame, et Mai jaksab veel mõnda aega jätkata, et leiaks talle väärilise järglase.

Ervin Aigro, tromboonimängija:

MAI MÄND – 50 aastat orelimängu Hageri kirikus – kas see on olnud kohustus?

Ei! Usun, et pigem hinge ja vaimu vajadus. Nende 50 aasta jooksul on olnud aegu, kus kirikus musitseerimine oli põlu all.

Aga - elu mõte pole mitte oodata tormi ja saju möödumist, vaid elu mõte on õppida vihmas tantsima. Mail tuleb see kadestamisväärselt kaunitult välja.

Viis aastat, mil me oleme koos musitseerinud, on Mai mulle pakkunud võimalust saada osa kaunist hingelisest elamusest läbi muusika. Mängides tema kõrval tuleb seda teha ülima pühendumisega või kui ei saa, siis üldse mitte teha.

Usk oma töösse ei pea olema torm ja valu, vaid vaikus ja õnn. Õnn on meeldivate asjade summa, mida teed.

Õnn on see kui hindad ennast ja neid, kes on su ümber.

Õnn on Jumala preemia õigesti elamise eest.

MAI, Sa oled väga, väga õnnelik ja tubli!

Merle Liblik, kammerkoori Lambertus dirigent:

Kui mõtlen Maile, siis meenuvad sõnad: ustavus, rahulikkus, järjepidevus, töökus, tagasihoidlikkus.

Isegi kui Mai vahel jääb silmaga nähtamatuks, siis kõrvaga kuulmatuks mitte. Kui Mai Hagerist mõni pühapäev puudub, siis kuuleb selle kohe ära. Oleme väga harjunud tema oreli-mänguga, koraali saadetega - need kutsuvad kaasa laulma. Hea kindel tunne on laulda, kui Mai oreli taga kaasa mängib. Koraalid helisevad mõnusalt paraja tempoga. Mul on siiralt hea meel ja olen tänulik, et meil Hageris on selline organist, kellega on väga meeldiv koostöö. Kui koorilaulule on vaja oreliaadet, siis on ta alati valmis kohe kaasa aitama. Kaunis

on kuulata ka neid orelipalasisid, mis Mai käte all oreli võimsalt helisema panevad. Kui mõtlen Sinule, Mai, siis südant täidab rõõm ja tänu!

Joel Ots, pasunakoori dirigent, metsasarvemängija:

„Ei inimene massina vastu saa,“ nentis Muhu mutike, kui jäi jumalateenistusel orelist kolm salmi maha... Hageris ei ole keegi maha jäänud ega ette jõudnud, sest Mai on mänginud hästi koraale, Eesti keskmises tempos. Temaga on olnud hea koosmäng solistina ja pasunakooriga. Kogudus on organistiga igas mõttes kokku kasvanud, ka Hageris lauldakse koraale veidi liikuvamalt, kui 30 aastat tagasi, aga hingame organistiga samas rütmis. Üheksakümnendate alguses rääkis vaimus-tunult ühe Eesti maakiriku õpetaja uuest moodsast isemän-givast elektriorelist, mille mälukettale oli juba siis võimalik salvestada kogu jumalateenistuse koraalid ning liturgia. Ütles, meie organist ei pea alati jumalateenistusele tulema, vaimulik vajutab nuppu ja muusika kõlab. Hageris oleme aastaid harjunud veel mugavama lahendusega, vaimulik avab enne jumalateenistust kiriku ukse ja orel juba mängib. Mai on olnud alati kohal. See tundus vahepeal nii loomulik, et unu-sitati Maile anda puhkust, töötas ustavalt aastaid igal pühapäe-val, kuni ühel nõukogu koosolekul leiti talle võimalus lühike-seks puhkuseks.

Inimene masina vastu ei saa, aga masin ei asenda ka inimest ja päris oreli. Hologramm ei asenda vaimulikku ja kirikus peab olema elus muusika. Üheksakümnendatel innovaatili-selt elektrioreli kasuks valiku teinud maakogudus moodustas kuus aastat tagasi päris oreli ehituseks sihtasutuse. PRIA raha eest võib saada uue oreli, aga kuidas leida 50 aastat kogudust ustavalt teeniv hea organist? Siin on põhjust kogudusel olla rõõmus ja tänulik. Soovin Maile tervist ja jõudu! Loodame veel aastaid kuulata tema kaunist orelimängu.

Maï Mänd ja Ervin Aigro. Foto: Erakogu

Juubeliaasta kulminatsioon

Aivi Sepp

2021. a. tähistasime Hageri koguduse 800. aastapäeva paljude erinevate sündmustega, millest suur osa leidis kajastamist juba eelmises lehenumbris ja seda jätkub ka veel käesolevasse.

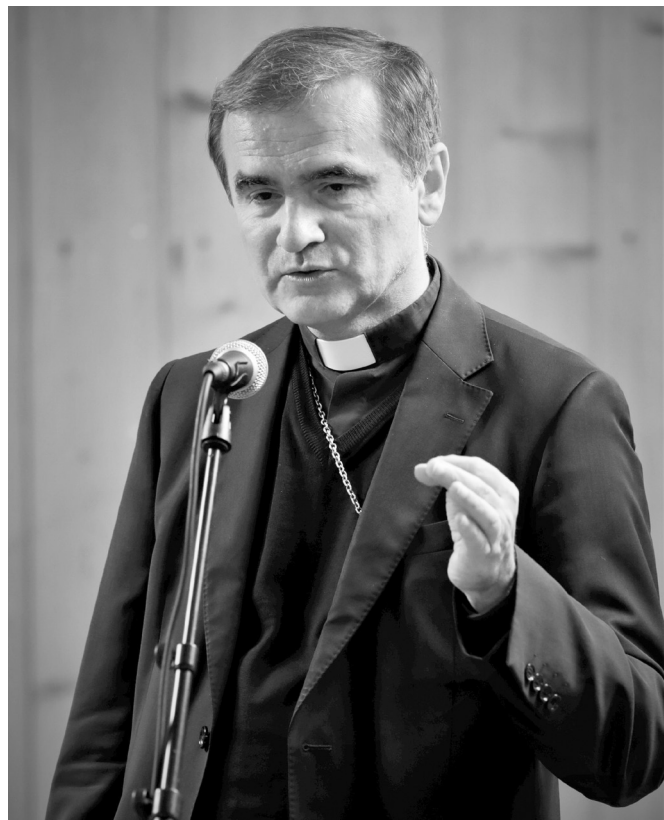
Juubeliaasta kulmineerus 11. septembril toimunud konverentsi ja kontserdi ning 12. septembril piduliku tänujumala teenistusega.

Laupäeval, 11. septembril koguneti juba varahommikul Hageri palvemajja. Õpetaja Jüri Vallsalu tervitas kohaletulnuid päevasalmiga vennastekoguduse loosungiraamatust ja pidas alguspalve. Päeva moderaatoriks oli Sigrid Pöld.

Konverentsi teemaks - „Taani misjon ja ristisõjad Eestimaal“. Ristisõdade teema on sel juubeliaastal läbivalt esil olnud. Tahame ju kangesti teada, miks ja kuidas...

Mul isiklikult on pisut keeruline seda teemat kajastada, sest ajaloo ei ole ma veel sinasõbraks saanud. Kuna meil on siin kohalik ajaloolane omast käest võtta, siis spikerdasin natuke tema pealt...

Konverentsil kuulsime kolme põnevat ja eriilmelist ettekan-
net.

Piiskop Philippe Jourdan. Foto: Vello Kuusmaa

Esmalt kõneles katoliku kiriku piiskop **Philippe Jourdan**, kelle ettekanne kandis pealkirja „Misjonitöö ja ristisõjad katoliku kiriku vaates“. Ta rääkis ristisõdadest Pühale Maale ja selgitas, et ristisõda ei ole kunagi olnud püha sõda ning Piibel ei kutsu üles usu levitamiseks sõda pidama. Ristisõdade olemus 11. saj. ei seisnud misjonitöös, vaid teiste kristlaste kaitsmises, kelle asualadele olid moslemid sisse tunginud.

Meie piirkonnas 12. saj. toimunud ristisõjad ei toimunud enam kristlaste kaitsmiseks, vaid paganarahvaste seas usu, lootuse- ja rõõmusõnumi levitamiseks. On kahetsusväärne, et see tõi kaasa vägivalda. Piiskopi põhisõnumina jäi kõlama see, et kirik ei õigusta vägivalda ja paavst Johannes Paulus II on sellepärast ka kõigi rahvaste ees ametlikult vabandanud, öeldes, et vägivald, mis on kunagi ajaloos toime pandud, tuleb hukka mõista.

Teise ettekande „Taani misjon ja ristisõjad. Kuidas võime mõista taanlaste tegevust läbi kirikute arhitektuuri varasemate kihistuste“ pidas kunstiajaloolane **Kersti Markus**. Ettekanne oli äärmiselt põnev, kuid seda paari lausega kokku võtta pea võimatu. Saime põhjaliku ülevaate 12. saj. lõpu Taanist, kus üheks võtmeisikuks oli Esbern Snare (kuninglik kantsler ja ristisõdija). Kui sõnum Jeruusalemma langemisest temani jõudis, kutsus ta kaaskristlasi üles kristluse levitamiseks teele asuma. Ta lasi ehitada Kalundborgi viie torniga kiriku, mida seostatakse Jeruusalemma ehk Taevase Linnaga. Siin kerkib esile kaks vastandlikku poolust: vallutusiha versus hoopis uudne vaimne tasand, mille najal kerkivad sümbolised hauakirikud Läänemere piirkonda. Kersti Markuse sõnul on tähelepanuväärne ja siiani mõtestamata, et piiskop Anders Sunesen, tolleaegne Põhjamaade absoluutne tipp-tegija, Skandinaavia vaimne isa, kes tuleb koos ristisõdijatega Tallinna vallutama, jääb aastateks siia ja hakkab ise hoolitsema selle eest, kuidas Põhja-Eesti ristimine läbi viia. Märkimata ei saa jätta ka Dannebrog ehk Taani lippu, mis legendi kohaselt Tallinnas lahingu käigus alla langes.

Kolmas ettekanne „Taani misjon ja ristisõjad Eesti kultuurimälus kirjanduse, kunsti ja visuaalkultuuri näitel“ oli huvitav juba selle poolest, et seda viis läbi kaks inimest korraga - kunstiajaloolased **Linda Kaljundi** ja **Tiina-Mall Kreem**. Oli tõeline nauding kuulda oma ala professionaale rääkimas, vabalt ja sujuvalt läks sõnajärg ühelt teisele. Selgub, et taanlaste ristisõdade temaatikat on ajaloolistes romaanides kasutanud vaid kaks eesti kirjanikku Bernhard Kangro ja Jaan Kross, samuti pole ristisõdadest ka palju ajalookirjandust. See-eest kujutavast kunstist võib taanlaste temaatikat rohkem leida. Üheks oluliseks motiiviks maalidel on näiteks Taani puna-valge ristilipp.

Tiina Mall Kreem pajatas oma armsal ja malbel moel, et ajalugu ei piirdu õpiku, raamatu või tunniga, vaid igal pool on palju erinevaid kihistusi ja lugusid; teeme silmad lahti ja kõikjal meie ümber on ajalugu, mida mõtestada ja sõnastada. Kui niiviisi ajaloost räägitakse, siis võib isegi minu jaoks ajalugu huvitav olla...

Oleme rõõmsad ja tänulikud, et enamik juubeliaasta sündmustest on ka salvestatud ning neid on võimalik uuesti või järele vaadata, lingid on leitavad koguduse kodulehelt.

Sigrid Pöld on kirjutanud konverentsist Kohila valla ajalehes (6.10) põhjaliku ja sisuka ülevaate, soovitan kindlasti ka seda lugeda.

Konverentsi lõppedes jäi tunnikene aega kontserdini. Hageri muuseumi juhataja Virve Öunapuu kutsus huvilisi-soovijaid, ennekoike muidugi konverentsi ettekandjaid, tutvustavale ringkäigule muuseumisse.

Kl 16 algas kirikus kontsert, kus esinesid Ott Indermitte (laul) ja Paul Daniel (kitarr) mitmekesise kavaga, mis lõi mõnusalt kammerliku atmosfääri.

Päeva lõpul kogunes kogudusepere aga imekaunisse Kernu mõisa, kus üheskoos pidulikult ja hubases õhkkonnas tänuõhtut peeti. Ühtlasi oli see ka koguduse õpetaja ja juhatuse esimehe vastuvõtt. Jagati tänukirju ja lausuti häid sõnu,

kitarril mängis meeleolumuusikat Paul Daniel. Maitsvatest suupistetest sai ka ihu toidetud.

12. septembril kell 12.00 algas pidulik juubelijumalateenistus. Jutlustas peapiiskop Urmas Viilma, laulis kammerkoor Lambertus ja mängis koguduse pasunakoos. Peapiiskop pühitses koguduse vapi ja lipu, teda assisteerisid õpetaja Jüri Vallsalu ja koguduse juhatuse liikmed.

Pärast jumalateenistust oli kirikuaias kaetud kohvilaud.

Kersti Markus, Linda Kaljundi, Tiina-Mall Kreem . Foto: Vello Kuusmaa

Sigrid ja Juhan Pöld, Ene ja Jüri Vallsalu . Foto: Vello Kuusmaa

Hageri kogudus 800+

Sigrid Pöld

Just nii, koos plussmärgiga võiks olla tänase Hageri koguduse vanus.

Möödas on ülitegus aasta, kus Hageri kogudus oli suures pildis moel või teisel. Olime nähtavad mitte ainult oma koguduse keskel ega ka väikse kogukonna sees, vaid olime ja oleme endiselt tänu YouTube kanalile olemas oluliselt laiemas ringis, kui seda isegi ette oskame kujutada.

Häid ideid leidub meil kõigil. Et mõnest ideest saaks teoks midagi suurt, on vaja meeskonda. Meeskonda, kus on nii kaasamõtlejaid, kaasajooksjaid, kaasaelajaid, kaasatõmbajaid, kaasategutsejaid – ja seda rida võiks veel jätkata. Oluline on, et igaüks tunneks ära, mille jaoks tal on annet, mis on tema ülesanne – ja siis! – siis on juba väga lihtne. Tehtagu!

Just nii sai kogu see übersuper juubeliaasta alguse. Ja lükati käima. Päriselt ei teadnud ilmselt keegi, mis tulema hakkab ja kas üldse midagi tuleb. Oli ainult lootus. Koosolekutel arutati ka stiilis, „aga mis siis, kui...“ ja peamiselt mõeldi kolme punkti all pandeemiast tulenevat olukorda. Igakord sai õhku visatud, et eks siis võtame käiku plaan B ja vaatame mis saab. Hetkel läheme välja täisprogrammiga, mis tegelik elu toob, eks seda ole siis näha.

Nüüd, juubeliaastat lõpetades, võime olla väga-väga tänulikud. Vähemalt minul on see ikkagi peamine emotsioon, mis mind valdab, kui sellele aastale tagasi vaatan. Igaks juhuks lisan ääremärkusena, et teine emotsioon, mis samuti üsna tugev selle esimese kõrval, on siiski ka väsimus. Mainin seda aususe mõttes, sest kuigi kogu tegevus käis meil suure õhinapõhisusega, siis on arusaadav, et kõige muu kõrvalt nii suurt asja korraldada – see võtab siiski ka võhmale. Ent nagu ma mainisin, siis nr 1 on siiski tänulik tunne. Lihtsalt nii fantastiline meeskond oli/on meil! Mul on palju mõtteid, mis edasi teha, aga no see teine emotsioon tõmbab praegu natuke pidurit ja ilmselt me 801. sünnipäeva nii suurelt ei tähistata. Igal juhul andis see aasta väga hea kogemuse, et kui tahta, siis saab küll ja kui ka tuleb takistus, siis need on väljakutsed ja väljakutsed on ju ületamiseks.

Mõelgem korra, milliseid külalisi oli meil võimalus võõrustada ja kuulata – katoliku piiskop Philippe Jourdan (kes, muide, oli elus esimest korda vennastekoguduse palvemajas, mis on absoluutselt märgiline eklesioloogilises mõttes), EELK peapiiskop Urmas Viilma, teoloog Arne Hiob, semiootik Mihhail Lotman, kuulutusnädalal jutlustanud kirikuõpetajad Joel Luhamets, Vallo Ehasalu, Triin Käpp, Marko Tiitus, Mart Jaanson, ajaloolased Kersti Markus, Linda Kaljundi, Tiina-Mall Kreem ja erikülalisena vaimulik Taanist Birgitte Flensburg. Toimus kaks ajalookonverentsi. Kihelkonna noorte poolt ette kantud teemad olid nii põnevad, et pakuvas kindlasti uurijatele ainekast ka edaspidi. Sügisene ajalookonverents viskas õhku aga mitmeid hüpoteese, mis samuti väärivad lisaküsimusi ja uuringuid.

Terve aasta toimus mitmeid kontserte ja muusikalisi sündmusi – palvus Taize lauludega mais, Ott Indermitte ja Paul Danieli duett sügisel, kammerkoor Lambertuse laulmine nii juubelijumalateenistusel kui ka jõulukontserdil. Eriliseks tasub märkida ühendpasunakoori kontserti oktoobris, kus kanti ette täiesti erakordne repertuaar – kõikide riikide hümnid, kes on olnud valitsevaks võimuks meie armsal Eestimaal. See oli põnev rännak läbi hümni ajaloo ning mõjus meile kõigile – moel või teisel.

Ka käesoleva aasta perelaager oli kantud juubeliaasta temaatikast – ei saanud üle ega ümber taanlastest ja nende tulekust siia. Ega vist ei tahtnudki üle ega ümber saada, sest pole meil ju taanlaste vastu mitte kõige vähematki! Pigem on Taani teema sel aastal meie inimestes hoopis suurt huvi tekitanud. Oleme rõõmsad, et meie koguduse hulgas on aktiivne Louise, kes on armas pühapäevakooliõpetaja ja oluline laulja kammerkooris Lambertus. Nii on Taani justkui meie elu osa kogu aeg – juubeliaastast sõltumata.

Selleks, et saada ikkagi täpsemalt aru, mis see Taani on, tasub võtta ette sõit üle mere. Osadele meie hulgast jääb juubeliaastast tipp-sündmusena meelde just nimelt reis Taani, ristisõdijate radadele. Juubeliaasta kodulehel on reisimarsruudid endiselt üleval – kes soovib, võib kasvõi uue aasta alguses kohe reisitee ette võtta. Umbes 25 inimest käis aga Taanis sel suvel. Mõnes punktis kohtuti ka teiste eestlastega, kuid enamik reisiseltskondi avastas Taanit omal käel. Programmis oli põnevaid, ajaloolisi vaatamisväärsusi, aga külastamata ei jäänud ka suurimad lõbustuspargid, mis eelkõige noorematele reisisellidele rõõmu pakkusid.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et aasta 2021 oli Hageri kogudusele väga-väga märgiline. Usun ja loodan, et see jääb meelde paljudele veel pikaks ajaks. Olen tänulik, et meie meeskond oli erakordselt üksmeelne, tegus, kaasamõtlev ja panustav ning üksteist toetav. Olen tänulik, et enamik toimunust on järelvaadatav ja -kuulatav. Võtke aega ja kuulake – seal on palju, mis meid puudutab. Ja ega muud polegi öelda, kui et järgmise juubelini! 800 aastat me enam ei oota – küll leiame varem juba mõne aastaarvu, mille järgi mingi aastapäev arvutada ja siis saab jälle korraldada ja tähistada.

Ott Indermitte ja Paul Daniel. Foto: Vello Kuusmaa

10. oktoobril Tallinna toomkirikus. EELK Teeneteristi tunnustusmärgi värsked omanikud Agu Kaljuste ja Aivi Sepp koos peapiiskop Urmas Viilma'ga. Foto: Erik Peinar

Taani pühapäev

11. juulil oli Hageris Taani pühapäev, mille algatajaks ja organisaatoriks oli perekond Lend, korraldustoimkonda lisandus perekond Lindström. Päev algas jumalateenistusega, taanikeelse jutluse pidas Birgitte Flensburg, tõlkis Louise Flensburg Lend.

Pärast jumalateenistust siirdusime mööda taani lipukestega palistatud teed kogudusemajja, kus ootas kirikukohvilaud taanipäraste võileibade ja maasika-vahukoore tordiga. Mõnusa õhkkonnas saime osa Taani kultuurist ja kirikuelust.

Oma muljeid jagab **Katrin Lindström**:

Tore oli taas pühapäeval Hageris aktiivselt osaleda, kus viimased 10 aastat olen rohkem külaline olnud. Meil algselt ei olnud üldse plaanis jõuda Taani pühapäevaks, sest pidime saabuma päev hiljem Eestisse. Kui Elari sai teada, et me oleme tulemas, siis ta uuris ja küsis, kas saaksime äkki varem tulla. Ega me ei olekski tahtnud ju ilma jääda sellisest pühapäevast. Saimegi oma puhkused natuke ümber muuta. Siis pidasime hinge kinni ja lootsime, et olukord Corona osas ka muutub ja me saame Eestisse tulla, ilma et peaks 10 päeva karantiinis istuma. Täpselt nädal enne meie reisi võetigi viimased piirangud maha. Laupäeval jõudsimegi Eestisse. Hommikul enne lendu

jõudsin veel siit oma tänava pagarist leivadki kaasa haarata, et võileivad, mida oli plaanis valmistada, maitseksid võimalikult originaalilähedaselt.

Meie osa oli ju tegelikult sellel pühapäeval väga väike. Me olime rohkem Elarile ja Louisele toeks, kes olid väga suure eeltöö juba ära teinud. Elari oli ette valmistanud retseptid, mille järgi saime võileibu valmistada. See oli abikaasa Henriku jaoks esimene kord retsepti järgi neid võileibu teha ☺ Christianile oli see esimene kord olla annetuse-korjaja rollis, millest ta vahel siiani räägib, ja on seda nõus ka jälle tegema, kui Hagerisse tuleme.

Minu jaoks oli huvitav Taani elu ja olu jagada ja suhteliselt esimest korda olla tõlkija rollis. Mulle väga meeldis vestlusring kohvilauas, kus Louise ema Birgitte rääkis Taani luteri kiriku hetkeolukorrast ja kus oli võimalik ka küsimusi küsida. Mulle tundub, et huvi ja teadmised Taani vastu on tänu sellele juubeliaastale ainult tõusnud.

See oli tõeliselt pidulik pühapäev ja me oleme nii tänulikud ning rõõmsad, et saime oma puhkuseplaanid ümber teha, jõuda Hagerisse, olla osa oma kogudusest ja sellest päevast.

Foto: Elari Lend

Foto: Elari Lend

Meenutusi Taani reisist

Sigrid Pöld:

Kas järgisite mingit reisikavas pakutud marsruuti? Millist? Võtsime ette kõige pikema marsruudi, aga lisasime sinna ette veel reisi läbi Baltikumi. Peatusime Leedus, Palangas ning kaks ööd olime Berliinis. Tahtsime, et see oleks pikem perepuhkus, seepärast võtsime rahulikult. Kõiki ettenähtud kohti ei plaaninudki läbi sõita, sest laste jaoks oleks siis reis liiga hektiliseks läinud. Soovisime pigem olla ühe koha peal mitu ööd ja sealt väljasõite teha. Nii peatusimegi Jüüti poolsaarel kokku kuus ööd - kolm neist Saksamaa piiri lähedal ja kolm üleval, peaaegu kõige kõrgemas Jüütima tipus.

Kui suure ja millise seltskonnaga reisite?

Reisisime oma perega ja sõprade perega, et lastel oleks koos lõbusam. Jüütimaal kohtusime minu vanematega ning Berliinis ka mu vennaga. Ehk siis toimus selline siksakitamine, et ühed tulid, teised läksid ja kusagil, mingis kohas saime kokku. See kõik tegi reisi väga põnevaks. Näiteks õpetaja Jürit nägime Rootsi kiirteel autoaknast. Teadsime, et ta on ka „kusagil“ seal ringi sõitmas, aga kuna startisime erinevatel aegadel ja valisime erinevad marsruudid, siis Taanis me ei kohtunudki. Alles tagasiteel koju, lehvitasime kiirteel, kui üksteisest möödusime.

Milline koht kõige suurema elamuse pakkus või pettumuse valmistas?

Minule endale kindlasti Põhjameri. See on olnud mu suur unistus taaskord sinna saada, sest sealne loodus mõjub mulle

kuidagi eriliselt. Mis sellest, et on külm ja metsik tuul, just see teebki kogu paiga väga-väga eriliseks. Olen 1999. aastal olnud kümme päeva Põhjamere saarel puhkusel ja sellest on jäänud eriline mälestus, mis pidevalt sinna suunda taas tõmbab. Nüüd oli soov ära näha ka Jüütima tipp, kus peaksid kokku saama justkui kaks merd ja sealt edasi on juba kusagil kaugel ka Norra lõunapoolne ots. Üldse kogu see Jüütima oma erilisuses võlus mind täielikult!

Võib-olla nendest ajaloolistest tähistest mõjus taaskord Ribe linn, kus olen samuti varem viibinud. See lihtsalt on nii armas linnake, oma imenunnude majadega ning võimsa katedraaliga. Aga väga meeldis ka Taani vanim kirik ning viikingikungate müstilised hauad Jellingis. Loomulikult ei saa mainimata jätta Kalundborgi viietornilist kirikut ja samuti üliarmsat linnakest. Sinna tahaksin kunagi veel minna, et ka kirikusse sisse pääseda. Meil oli võimalus seda hoonet väljast imetleda ja kuulda täistunnil imetabast kellamängu! Kalundborgi kirik on absoluutselt eriline oma „kolleegide“ kõrval Taanis, kus enamik kirikutest on siksakiliselt servaga tornidega ja tihti lihtsalt valget värvi. Ka need kirikud on põnevad, sest meil Eestis selliseid ei ole, üks neist, muide, liiva sisse vajunud, Skagenis, vaid torn ongi veel alles, kuhu sai ka sisse minna. Kirikusaali aga enam näha polnud.

Kas reisil oli mingeid erilisi emotsionaalseid hetki, meeleolukaid seiku?

Erilisi kohti ja hetki oli tegelikult väga palju. Leian end tihti

vaatamas reisipilte ja meenutamas. Oli tõesti eriline reis! Me olime reisil kokku 16 päeva! Ka see oli paras väljakutse - olla väikses autos pikalt koos, sest sõitsime kokku ju umbes 5000 kilomeetrit. Tore oli, et saime ka lastele põnevaid hetki pakkuda. Külastasime Legolandit ja Tivolit, Berliini loomaaeda ja käisime ujulas, rääkimata lugematul hulgal mänguväljakutest. Mulle endale jäi veel eriliselt meelde Christiansfeldi linnakese külastus. Tegemist on väikese linnaga, mis on ehitatud väga täpse linnaplaani järgi ning tuletab meelde nii Herrnhuti kui Herrnhagi Saksamaal - mõlemad olulised vennastekoguduse linnakesed. Christiansfeld ongi Taani vennastekoguduse keskus. Viibisime ka nende kirikusaalis, mis näeb välja nagu Herrnhuti kirikusaal.

Selliseid põnevaid seiku ja avastamisi oli reisil palju, kuigi oleme ju Taanis ka varem mitmeid kordi käinud. Ikka ja alati on sinna põnev reisida ja paneb imestama, kui palju on seal võimalusi lastega puhkuse veetmiseks, kui palju on ajalugu, kui palju on põnevaid looduslikke paiku ja mida kõike veel. Maa-alalt pole ju see riik suur, aga ajalugu on võimas! Taani väärib avastamist!

Hommikupoolik kulus tutvumiseks Karlslunde, Karlstrupi ja Mosede kirikutega. Need asusid üksteisele suhteliselt lähedal, vahemaad u 5-6 km. Üldse tundus, et Taanis on igas külas oma kirik. Niipea kui ühest mööda sõita, siis enamasti tuli silmapiiril juba järgmine nähtavale. Need eelpool mainitud kolm kirikut ei kuulunud küll meie Hageri 800 marsruuti, aga kuna meie tütar Katrin töötab seal, siis olime huvitatud nende nägemisest. Kaks esimest on sajandite vanused ja väiksemad, kolmas moodne ja tänapäevane (1977), väga suure kiriku-saaliga, mida on võimalik vaheseinte abil vajadusel ka väiksemateks ruumideks muuta. Kirikut ehtis peaaegu ümberringi ulatuv pilkupüüdev vitraaz saali ülaosas. Kõigi kolme juures hakkas silma väga ilus ja hoolitsetud haljastus kiriku ümber.

Ka Taanis on Teeliste kirikud nagu meilgi. Mitte kõigis neis ei ole kohapeal vastuvõtjat/valvurit. Elektroonika avab kell 8.00 hommikul ukse ja sulgeb öhtul. Väga suur usaldus külastajate suhtes.

Ribe toomkiriku tornis. Foto: Erakogu

Lia Kaljuste:

Möödunud suve üks meelejäävamaid sündmusi oli kahtlemata reis Taani. Olime valinud 3. marsruudi Hageri 800 kodulehelt ja lisasime sellele veel mõned kõrvalepõiked.

Sõitsime viiekesi autoga Soomest Turu kaudu Rootsi ja sealt Helsingborgist praamiga üle vee, jõudes Taani reedel, 30. juuli öhtupoolikul.

Kokkuleppe kohaselt pidime laupäeva öhtul kohtuma Oden- ses ülejäänud reisiseltskonnaga.

Järgmine peatus oli Roskildes, kus lootsime pääseda kuulsasse toomkirikusse, aga see ei õnnestunud, nagu mõni aasta varemgi. Parajasti toimus kirikus talitus ja oleks tulnud liiga kaua sissepääsu oodata.

Jätkasime teekonda ja hilisest ajast hoolimata tahtsime läbida võimalikult palju ettevõetud marsruudi punkte.

Teekond viis mööda kuulsast Egeskovi lossist, kust saime kaasa vaid tutvustava voldiku. Kuulsate iluaedade ja lossiga, mis on praktiliselt järve ehitatud, tutvumiseks oleks pidanud arvestama 2-3 tundi, aga sulgemiseni oli jäänud vähem kui

tund. Suundusime Hornesse. Seal uudistasime ümarkirikut, mille sirge esiosaga liitub väga omapärane suur ümmargune osa. Taas väga korras kirik ja kaunis ümbrus.

Tagasitee viis läbi Odense, kus kohtusimegi teiste reisikaaslastega, kes tulid Taani Saksamaa kaudu.

Huvitav oli pühapäevahommikune hetk vennastekoguduse keskuses Christiansfeldis ja järgmisena ootaski ees Ribe linn oma toomkirikuga. Ribe on linn, kust siis teatavasti misjonärid/mungad kunagi Eesti poole teele asusid. Kõrgel kirikutorni vaateplatvormil mõtisklesime selle üle, millised võisid olla nende teadmised paigast, kuhu nad olid teel ja millised olid sõiduvahendid... millises keeles kavatseti suhelda ja suheldi siin... kuidas üksteisest aru saadi ja üksteist mõisteti...

Teekond jätkus põhja poole võimalikult mööda läänekallast. Üllatav oli sealne loodus. Kümnete kilomeetrite kaupa liivadüünid ja täiesti metsatu. Düünide vahele karmide Põhjamere tuulte eest peitu pugenud suve- või ka päriskodud olid väga ilusad ja moodsad. Meile, metsade varjuga harjunuile, tundus see maa-ala küll põnev, aga pisut kõle ja väga tuuline.

Paaril järgmisel päeval tegime oma auto seltskonnaga väljasõite ööbimispaigast lähedal asuvatesse linnadesse ja loodusesse. Sihtkohad olid Viborg ja teisel päeval Alborg. Viborgis imetlesime kuulsat katedraali, mille esmamainimise aasta oli 1180 ja mis on ajaloo jooksul küll tules hävinud ning sõjakahjustusi saanud, aga taas ülesehitatud. Lae- ja seinamaalingud olid imelised ja kogu kirik väga suurejooneline. Jalutasime ka kiriku kõrval olevas aias, mis oli fantastiliselt ilus ja õiterohke. Alborgis jalutasime vanalinnas ja oleksime väga soovinnud tutvuda ka kohaliku kloostri, mis fotodelt tundus väga põnev, aga ukselehel selgus, et klooster on kasutusel hooldekoduna ja mitte muuseumina. Muidugi uudistasime ka toomkirikut.

Skagenis, mis on teatavasti põhjapoolseim mandritipp, oli meelde jääv ja lausa kummaline, kuidas kohtuvad kahe mere lained ja moodustavad kaldast pisut eemal ohtliku veekeerise. Uskumatuna tundus, aga ise saime seda kogeda, et Idamere vesi oli küll soolane, aga Põhjamere veega võrreldes mahedam. Nii et parema käega maitstes oli mahedam ja vasakuga soolasem. Paremat jalga paitas jahe vesi, aga vasakut päris külm. Huvitav kogemus.

Järgmine põnev üllatus ootas meid Kalundborgis, kus imetlesime viie massiivse torniga taeva poole kõrguvat kirikut. Huvitavamaks tegi asja muidugi see, et Sigrid meile kiriku ehitusloost ja sellega seotud isikutest ülevaate andis.

Veel paar päeva ja ööd veetsime Kopenhaageni lähisel Holtes meie tütre peres ja algaski tagasitee taas läbi Rootsi ning Soome. Soomes jõudsime külastada ka ammuseid häid sõpru Raumal. Mõeldes tagasi reisile, oleme tänulikud Taavaisale, et olime hoitud terveina ja ei juhtunud ka mingeid ebameeldivaid üllatusi.

Selgeks sai see, et Taani looduse mitmekesisuses ja linnade, arvutute losside, kirikute, muuseumite ning muude vaatamis-

väärsustega pakub veel palju, mida näha ja millega tutvuda. Suur tänu reisikavade koostajatele, need on jätkuvalt koguduse kodulehel ja heaks abiliseks järgmistele ränduritele.

Elari Lend:

Kas järgisite mingit reisikavas pakutud marsruuti? Millist? Meid seob Taaniga abikaasa pere ja sellest tulenevalt oleme võimalusel kuningriiki külastanud igal suve- ja jõuluvaheajal ning paigad, kuhu satume, on välja kujunenud vastavalt pere liikmete elukohtadele – Roskilde lähedal, Lollandi saarel ja Kesk-Jüütimaal. Sigridi ja Silja poolt koostatud reisikavad oli väga inspireerivad. Noppisime sealt välja mõned punktid mida püüdsime oma käikudega ühildada. Tänu sellele sattusime esimest korda Roskilde Toomkirikusse, Ribe Toomkiriku kirikutorni (ainult Louise on nendes kahes kohas varem käinud) ja Lääne-Taani rannikule Hvide Sande randa. Samas otsustasime, et mitmed huvitavad kohad jätame järgmiseks korra.

Kui suure ja millise seltskonnaga reisite?

Reisisime kuuekesi väga meeldiva seltskonnaga – oma perega – mina, Louise ja meie neli last Johannes (7), Lukas ja Andreas (5) ning Lilli (1). Liikusime oma autosuvilaga, mis võimaldab meil ööbida ja putru keeta just seal, kus tunne- me, et nüüd on sobiv koht ja aeg. Autosuvilaga reisimine on suurepärane moodus perega reisimiseks.

Elari pere Ribe kiriku tornis. Foto: Erakogu

Milline koht kõige suurema elamuse pakkus või pettumuse valmistas?

Need eelpool nimetatud kohad olidki meelde jäävad ja teistmoodi. Ribe Toomkirik oli võimas. Hvide Sande (Valge Liiva) oli looduse poolest väga eriline rand. Ööbisime suurte tuulegeneraatorite lähedal ja imetlesime imeilusat päikese-

loojangut ning hommikuse karge ookeani laineid. Roskilde katedraali külastasime kahel korral. Reisi alguses jõudsi-me vaid kirikuesisele platsile – need tornid ja kiriku suurus on eestlase jaoks ikka hoomamatud. Kuna esimesel korral toimus laulatus ja me sisse ei saanud, siis sättisime selliselt, et saime veel reisi lõpus uuesti kirikut külastada ja imetleda ka sisemust. Kõik see ajalugu ja kuninglikud hauakambrid. Võimas! Soovitan!

Kas reisiril oli mingeid erilisi emotsionaalseid hetki, meeleolukaid seiku?

Oli küll ☺ Meie vana autoelamu generaator otsustas lõpparve teha esimese sõidupäeva õhtul. Veeresime Roskildesse ohutulede vilkudes. Parkisin auto Roskilde Toomkiriku lähedale parklasse ja kui lapsed olid juba teki all, siis rääkis abikaasale, kuidas olukord on. Õnneks saime nädalavahetuse sõidetud võttes voolu heade sõprade autode akudelt ning uue nädala alguses saime Louise ema kodu lähedal auto töökotta viia, kus väga vahva mehaanik kiirelt lahendas olukorra. Kokkuvõttes ei mõjutanud see intsident meie reisigraafikut ja tundsiime, et olime väga hoitud.

Skageni liiva sisse vajuv kirik. Foto: Erakogu

Perelaager

Silja Lepik

2021.a. Hageri koguduse perelaager toimus soojal juunikuu nädalavahetusel Nuutsaku Puhkekeskuses Viljandimaal.

Sel korral toimus perelaagriks ettevalmistamine tavapärasest veidi teises rütmis. Oleme ju viimased 11 aastat, moel või teisel, saanud traditsioonilist perelaagrit ilusti pidada. Kevadel oli aga kõik väga suure küsimärgi all. Hetkel, kui planeeritud laagri alguseni oli jäänud veel vaid napp kaks nädalat, otsustasime korraldustiimiga, et laagrit ära ei jäta. Need kaks nädalat olid täis tihedat organiseerimistööd, meilide vahetust ja osalejatega suhtlust. Arvestades lühikest etteteatamisega, registreerus laagrisse üllatavalt suur hulk osalejaid, mille üle oli siiralt hea meel.

Laagri teemaks sai, „Hageri kogudus 800“ juubeliaastale, aga ka laiemalt aja ja ajaloo, hetke ja mineviku tähendusele pilku heites, „Aeg antud...“. Laagri teema andis inspiratsiooni nii laste ja täiskasvanute vestlusringidele, töötubadele kui ka näiteks laagri ühislaulude valikule. Isegi laagrialal asuvalt matkarajalt võis leida ajateemast kantud erinevaid piiblilikeks- tidel põhinevaid mõtiskluskaarte - oma mõtete ja enesega olemiseks.

Kuna tegemist on perelaagriga, siis on lapsed oodatud just koos oma vanematega või, miks mitte, ka vanavanematega. Enamasti leiab suvelaagrite seast just selliseid laagreid, mis on mõeldud ainult lastele. Hageri koguduse perelaagri eesmärk on aga võimaldada peredel tulla koos ja veeta see aeg kvaliteetselt.

Väiksemad lapsed olid jagatud gruppidesse, kelle tegevusi korraldasid ja vedasid pühapäevakooliõpetajad Lia, Mikk ja Louise. Kõigil neil oli vastavalt oma vanusegrupile ettevalmistatud vestlustund või töötuba. Nii hommiku-, õhtu- kui ka lõkkeõhtu laulud pani kokku ja neid saatis süntesaatoril meie armas laste- ja kammerkoori dirigent Merle.

Perelaagris osalesid juba mitmendat aastat ka noored, neist enamik koguduse pühapäevakoolist välja kasvanud, aga ka nende kaasa kutsutud sõbrad. Noortele toimus vestlusring ja töötuba, mille raames, grupijuht Taavo eestvedamisel, valmistati ette kaks sisukat lühinäidendit. Samuti astusid noored üles ühislaulude kontserdil - üheks õhtuks kokkupandud bändina.

Lisaks toimusid traditsiooniliselt teatevõistlus, lõkkeõhtud, kuldvillak, ühised lipu heiskamised ja langetamised. Lõbusaid mängu ja tegevusi jätkus kõigile. Erakordselt soojade ilmade tõttu osutus järves suplemine üheks põhiliseks tõmbenumbriks.

Tahaks loota, et järgmise aasta laagrit on võimalik varem planeerima hakata ja laagrisse registreerimise võimalusest pikemalt ette teada anda, et kõik huvilised saaksid oma plaane vastavalt teha.

Järgmine perelaager toimub 10.-12.06.2022 meile juba nii koduseks ja armsaks saanud Nuutsaku puhkekeskuses.

Videomeenutuse selle ja eelmise aasta laagrist leiab Hageri koguduse YouTube kanalilt.

Perelaager. Foto: Erakogu

Aga mina usun – Jumalasse!

Ühel 2021. aasta septembrikuu pühaõunapäeval, kui vennad veel lasteaias olid ja väike õde magas, tegid Johannese vanemad poja-ga intervjuu, sest Soome kristlik laste ajakiri Donkki oli soovinud teada, kuidas elab üks Eesti laps. Mõtlesime, et seda võib olla tore lugeda ka Hageri koguduse rahval.

Kes sa oled, palun tutvusta ennast?

Ma olen Johannes, kaheksa aastane. Elan Kohilas.

Mida sulle meeldib teha?

Koolis käia, sõpradega koos olla, õues mängida, perega koos olla ja rattaga sõita.

Milliseid mängu te sõpradega mängite?

Selliseid, mis mu sõpradele meeldivad. Näiteks peitust või ukakat.

Kirjelda oma perekonda, kes sinna kuuluvad?

Mul on kaks venda, kes kuuesed, nad on kaksikud. Nende nimed on Andreas ja Lukas. Ja siis väike õde Lilli, kes on varsti väga suur, aga praegu alles 1-aastane. Minu isa töötab filmi-koolis ja minu ema on õpetaja.

Mida sulle perega koos meeldib teha?

Kodus olla, reisil käia. Rääkida juttu, koos olla. Kui me sööme, siis mulle meeldib juttu rääkida. Mulle meeldib vendadega ka mängida. Autodega või legodega või playmobilidega.

Kirjelda ka oma suuremat perekonda?

Lisaks mul on veel Kohila vanaisa ja vanaema ja palju tädi-sid-onusid, kellel on ka lapsed, kes on mu head sõbrad. Taanis

on mul ka sugulased ja sõbrad, kuna mu ema on taanlane.

Kui tihti sa oma vanavanematega kohtud?

Taani sugulastega kohtume umbes kord aastas või rohkem, aga me helistame telefonide kaudu ja saadame sõnumeid. Kohila vanaema ja vanaisaga me kohtume vähemalt kord nädalas, kui me läheme neile sauna või pühapäeval kirikus.

Kus kirikus sa käid?

Ma käin Hageri kirikus. See on maakirik, asub meie kodust umbes 6 km kaugusel. Seal käib päris palju inimesi ja see on päris suur kirik, pühapäeviti võib seal olla mingi 40 või 70 inimest. Ma arvan, et neile meeldib seal käia.

Mis sulle kõige rohkem kirikus käimise juures meeldib?

Et mu vanaema ja vanaisa on seal päris tihti, mu sõbrad käivad seal päris tihti. Mõnikord mu kõige parem sõber käib, kelle nimi on Paul, siis ma saan temaga mängida ja siis ma saan vendadega mängida. Meil on kirikus mängutuba. Seal on raamatud, pusle ja igasugused mänguasjad ja mingid autod. Ja peale teenistust on kirikukohv.

Sa käid ka pühapäevakoolis, kuidas see on korraldatud?

Seal saab käia kuni sa oled 13. Ja siis mina käin seal ja mulle meeldib seal olla.

Seal joonistatakse ja ... Esimeses rühmas on minu ema üks õpetaja. Aga minu õpetajad on Lia ja Mikk, kes on minu ristiisa. Laulame ka.

Kuidas koroonajaal pühapäevakool toimus?

Mõned korrad veebis ja mõned korrad ei olnud.

Johannes. Foto: Erakogu

Kuidas koroonajal pühapäevakool toimus?

Mõned korrad veebis ja mõned korrad ei olnud.

Suvel toimub teil koguduse perelaager, kuidas see on korraldatud?

Me käime mingis kohas, Nuutsakul. Seal on üks väike golfirada, seal on kiik, seiklusrada ja siis on seal veel lõkkeplats ja seal on üks korvpalliväljak ja seal saab jalkat ka mängida.

Ja seal toimuvad ka piiblitunnid?

Jah, need on seal ka. Ja siis seal on veel saun ja seal saab ujumas käia. Ja siis, kellel on näiteks matkabuss, nagu meil, saavad seal magada, aga teised peavad magama suure majas.

Mida sa mõtled Jumalast?

Jumal on meid loonud. Jumalal on üks poeg, kelle nimi on Jeesus ja see Jeesus on iga inimese jaoks väga tähtis. Kellele ei meeldi ta, selle jaoks ta ei ole väga tähtis. Kui ei oleks olnud Jumalat, siis sa ei elaks praegu.

Kas sa oled ristitud?

Mind ristiti Taanis, Maribo Toomkirikus. Mind ristis mu Taani vanaema.

Kas su sõbrad usuvad ka Jumalasse?

Ma arvan küll. Mõned usuvad, aga ma ei tea ka täpselt. Klassivennad, pooled vist usuvad. Aga mina usun – Jumalasse!

Koolis on teil ka usuõpetuse tund, mis te seal teete?

Jah, on, seal räägime ka tihti peale Jumalast ja loeme piiblit.

Milline on su lemmik piiblitlugu?

Mulle meeldib tugev Simson. Selle pärast, et tugev Simson on äge, ta ei karda lõvisid, ta võib neid isegi tappa. Siis mulle meeldib Kadunud Poeg. See on see lugu, kus poeg saab isalt raha ja siis läheb kaugele reisima, aga siis ta vist sai aru, et see ei olnud päris tark idee, sest tal on kodus kõige parem, isegi kui tal on seal palju raha. Vahepeal on ju küll tore reisida, aga ära liiga kauaks kodust ära ole.

Mida sa peale koolis käimisele veel teed?

Ma käin veel muusikakoolis. Ma õpin alt-sarve. Mu isa mängib ka puhkpilli ja ma tean neid, kes mängivad mu isaga koguduse pasunakooris. Ja minu vanaema ja vanaisa mängivad. Tulevikus ma tahaksin ka nendega koos mängida.

Kelleks sa suurena tahad saada?

Politseinikuks.

Kas sa soovid veel midagi lisada?

... (mõtleb)... Ma tahaks nüüd minna...

Heliseb telefon, Johannes: „Rasmus, ma hakkan nüüd tulema. Ma olen umbes 5 min pärast sinu juures...”

Küsisid ja üles kirjutasiid

Elari ja Louise

Jumalateenistusel kõlasid hümnid

Joel Ots

Usupuhastuspühal, 31. oktoobril teenisid Kose kiriku, Rapla ja Hageri koguduse pasunakoorid jumalateenistusel, tähistasime Hageri koguduse juubeliaastat. Tegime lühikese ajaloolise läbilõike Eestis võimul olnud riikide muusikast, jumalateenistusel kõlas Taani, Rootsi, Saksa, Vene ja Eesti muusika. Pärast teenistust esitasime nende riikide hümnid, lisaks Vatikani ja luteri kiriku hümnid ning väga tuntud vennastekoguduse laulu „Hosanna“.

Eestlased on elanud lühikest aega vabal maal, oleme suhtunud hümnidesse kui võõra võimu sümbolitesse ja ei ole väga suured hümnid austanud. Samas on tihti hümnidele kirjutatud viisid oma kodumaa parimad heliloojad ja neid võib esitada juba ainult muusika pärast. Kaitseväge orkestriga oli aastate jooksul võimalus esitada enamike maailma riikide hümnid Kadriorus ja rahvusvahelistel festivalidel. Nüüd soovisin hümnide esitamise kogemust pakkuda pasunakoori mängijatele ja esmakordselt Hageri kogudusele kuulamiseks. Eesti hümnid olen esitanud üle tuhande korra, ei ole loost väsinud, alati on mängides pühalik ja pidulik tunne. Üllatavalt palju peegeldavad hümnid riikide uhkust, identiteeti ja traditsiooni. Väga põnev on hümnide ajalugu, lisan siia mõned märksõnad.

Taani on Uus-Meremaa järel ainuke riik maailmas, kus on kasutusel kaks riigihümni, see näitab tolerantsust, rahva soovil võeti lisaks kuningliku perekonna hümnid kõrval kasutusele rahva hümn „On üks armas maa“.

Saksamaa hümnid ajalugu on sama kirju nagu riigi oma. Näitab sakslaste sihikindlust ja järjepidevust. Jälle on kasutusel Joseph Haydni kirjutatud meloodia „Jumal, kaitse keiser Franzi“, kuigi tohib laulda ainult kolmandat salmi. Isegi selle ühe salmi tekst taheti veel kolm aastat tagasi muuta sooneutraalseks, ei sobinud enam sõnad „isamaa“ ja „vennalik“, Merkel tõmbas pidurit.

Rootsi hümnid pealkiri on eesti keeles „Sa vana, sa vaba“. Meloodia on vana rootsi rahvaviis, jutustab vanast ja vabast

põhjamaast. Rootsi põhiseaduses pole hümnid koht ühtegi rida, nii nagu ei ole Eestiski siiani hümniseadust. Kehtib Rootsi Riigipäeva vastava komitee seisukoht, et see laul on hümniks saanud rahva tahtel, mitte poliitilise süsteemi otsusel ja jäägu see nii!

Tsaari-Venemaa hümnid „Jumal, keisrit kaitse Sa“ kirjutas Tallinnast pärit helilooja vürst Aleksei Lvov väidetavalt Keila-Joa lossis ja see on ainuke Eestis kirjutatud riigihümn. Praegune Venemaa hümn kinnitati riigihümniks 2001. a. Siis võeti taas kasutusele Aleksandr Aleksandrovi kirjutatud Nõukogude Liidu hümnid meloodia, nüüd juba uute sõnadega. Mõlemad Venemaa hümnid kõlavad võimsalt, näitavad selle maa suurust ning tekitavad kuulates erinevaid emotsioone.

Siia lõppu võiks lisada ühe viktoriini küsimuse. Millistes riikides on olnud kasutusel Inglismaa hümnid viis „God save the King (Queen)“?

Mitu mandrimonarhiat kasutas muudetud sõnadega briti hümnid pidulikku meloodiat. Aleksander I käsul oli 1815-1833 Venemaal kasutusel Inglismaa hümnid meloodia, mis võis seega kõlada ka Eestis.

Meie ei ole kohtumõistjad ja ei anna Eestis võimul olnud riikide tegudele hinnangut. Elame vabal maal ja hümnide mängimisega ei ülistanud riigivõime, vaid tundsimet rõõmu muusikast. Mõtleme mida head on saanud Hageri kogudus 800 aasta jooksul siin valitsenud riikidelt. Laulame Eesti hümnid ja hoiame lippu kõrgel seni kuni seda meile võimaldatakse.

Kontserdi lõpus kõlas kuulsas vennastekoguduse muusiku Christian Gregori „Hosanna“. Tegemist on traditsioonilise kahe koori antifoonselise lauluga, kus toimub eeslaulja ja koori vaheldumine. Seekord kõlas laul võimsalt koos oreli ja pasunakooriga.

„Hoosanna Taaveti Pojale! Önnistatud olgu see, kes tuleb Issanda nimel! Hoosanna kõrgustes!“ Mt 21:9.

Ilusat jõuluaega!

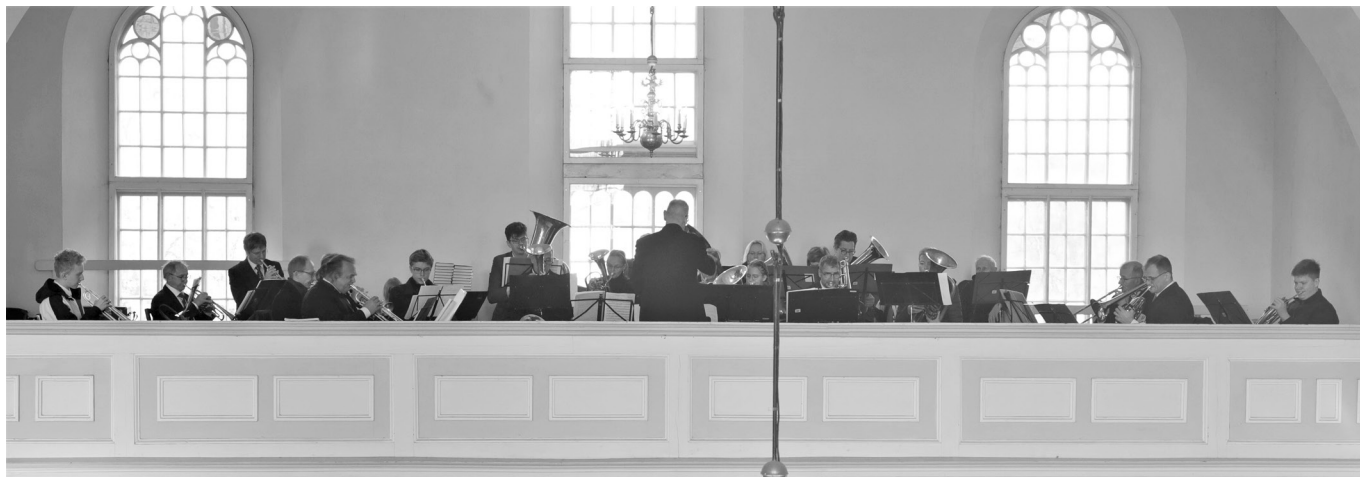

Foto: Vello Kuusmaa

Hageri Akadeemia II

Sigrid Pöld

Hageri koguduse juubeliaastal toimus kaks Hageri Akadeemia õhtut. Veebruaris käis külas õpetaja Arne Hiob, novembris riigikoguliige ja professor Mihhail Lotman. Mõlemad ettekandjad rääkisid ristisõdadest. Kui Arne Hiob valgustas teemat vaimuliku vaatenurgast, siis Mihhail Lotman kui semiootik.

Usun, et Hiobit oli meie inimestel kergem kuulata. Lähtepunkt oli tuttavam ning küllap ka sõnavara.

Mihhail Lotmani vestlusõhtu pakkus aga pinget, võiks öelda, et õhus oli tunda ajude ragistamist. Iga järgnev sõna oli omamoodi seotud eelmisega, sealt edasi omakorda mõne eelmise mõttega. Tegelikult oli tunne, et peaks kogu aeg paralleelselt mõnd ajaloo almanahhi lappama, et pihta saada, millest või kellest jutt käib ning mis tegelikult sel perioodil maailmas üldse toimus. Igal juhul oli põnev jälgida, nii palju kui keegi suutis, ning üllatuda ühe ja teise seose puhul, mida muidu ilmselt ei paneks tähele. Võib-olla kõige rohkem kõnetasid detailid, mida suure pildi või juba kuulnud info taustal varem ei teadnud või polnud tähele pannud. Näiteks kus asub Malta ordu ning mida näeb Aventinuse künnal Roomas – mitut riiki ja mitut maad? See võiks olla koduseks ülesandeks neile, kes Lotmani seekord kuulama ei jõudnud. Samuti viikingid. Teame ju justkui kõik neist midagi, aga mida? Ikka seda, et nad olid ühed verised ja vägivaldsed

Põhjala vägilased. Ei saa väita, et nad seda polnud, ent mitte ainult! Tegemist oli väga nutikate tüüpidega, kellest arukad väisasid ka Aasiat ning käisid sinna ristiusku levitamas. Lotman suutis aga selle kõige kõrval tuua sisse viite ka viikingite hulgas valitsenud eripärale – nimelt osad neist polnud sugugi valmis minema kuhugi kaugemale või millegi eest võitlema. Nii sattusid Islandile Lotmani sõnul „ludrid“, kes tapelda ei viitsinud ning tegelesid pigem poeesiaga. Seetõttu pidavat tänapäeval kõige arhailisem olema just islandi keel ning neil on ka palju eeposeid ja muistendeid.

Just selline, pisut hüplik, absoluutselt ülevõlli minevalt palju detaile, nimesid, märksõnu, ajaloosündmusi, aastaarve, rahvuseid, nende eripärasid ja mida kõike veel sisaldav, oli Mihhail Lotmani teemaõhtu ristisõdadest. Nii mõnigi ütles hiljem kohvilauas, et tahab nüüd rahulikult kodus video üle vaadata ja kuulata ning vajadusel internetist lisainfot otsida. Arvan, et alati ei peagi olema liiga lihtne kuulata. On hea, kui teema meid edasi uurima ärgitab ja mine tea, kuhu nii oma otsingutega välja jõuame.

Foto: Sigrid Pöld

Koguduse teise poolaasta kroonika 2021

04.07 Leeripäev. Leksioonid: leerilapsed. Laulis Merit Männiste

19.00 Rapla Kirikumuusika Festivali kontsert Hageri kirikus. Virgo Veldi saksofonil ja Ines Maidre orelil

11.07 Taani pühapäev. Hageri Lambertuse kogudus 800 sünnimünnus.

Jutlustas taani emeritpastor Brigitte Flensburg. Pärast jumalateenistust kirikukohv taanipäraste võileibadega kogudusemajas

18.07 Kolmanda pühapäeva kuulutustund. Kõnelesid: Tõnu Lend, Arne Mänd, Agu Kaljuste Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi

25.07 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi. Leksioonid: Arne Mänd

01.08 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi

08.08 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi

13.08 Kell 19.30 Tallinna Kammerorkestri kontsert. Dirigent Tõnu Kaljuste

15.08 Kolmanda pühapäeva kuulutustund – vastutaja perek. Kaljuste. Kõnelesid: Lia Kaljuste (alguspalve), Agu Kaljuste, Tõnu Lend, Taavo Raun. Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi. Leksioonid: Aivi Sepp

20.08 Hageri Lambertuse kogudus 800 sünnimünnus.

Kirikuaia kohvik Hageris. Kirikututvustus, kontsert, kohvik

22.08 Jutlustas Robert Punder. Leksioonid: Aivi Sepp

29.08 Jumalateenistust

05.09 Leksioonid: Arne Mänd

11.09 Hageri Lambertuse kogudus 800 sünnimünnus

10.00 Ajalookonverents “Taani misjon ja ristisõjad Eestimaale” Hageri palvemajas.

16.00 Kontsert Hageri kirikus. Esinevad Ott Indermitte ja Paul Daniel. Vastuvõtt, tänuõhtu Kernu mõisas

12.09 Hageri Lambertuse kogudus 800 sünnimünnus

12.00 Hageri kogudus 800 tänujumalateenistust.

Koguduse vapi ja lipu pühitsemine. Jutlustas peapiiskop Urmas Viilma. Laulis kammerkoor Lambertus, mängis pasunakoor.

18.09 Kell 18.00 Vennastekoguduse tund palvemajas. Mängis koguduse pasunakoor

19.09 Hageri palvemaja aastapäev.

Kell 10.00 Piiblitund palvemajas: Anti Toplaan. Mängis pasunakoor.

Kell 12.00 Jumalateenistust kirikus. Jutlustas: EELK Kuressaare Laurentiuse koguduse õpetaja Anti Toplaan. Leksioonid: Arne Mänd. Musitseerisid Ervin Aigro tromboonil, orelil Mai Mänd

Kell 15.00 Palvemaja aastapäeva koosolek. Vennastekoguduse peavanema Eenok Haamer'i tervituse lugus ette Agu Kaljuste. Kõnelesid: Arne Mänd, Laine Pootsmaa, Hillar Vatsel, Valter Ots, Peeter Krall, Tanel Ots, Jüri Vallsalu. Laulis Peeteli kiriku kammerkoor, dirigent Eve Padar, mängis Hageri koguduse pasunakoor

26.09 Leksioonid: Tõnu Lend

02.10 Leerikursuse algus

03.10 Leksioonid: Arne Mänd

10.10 Lõikustänapüha. Pühapäevakooli algus. Leksioonid: Paul Lilleoja, Johannes Lend. Muusika: Louise Flensburg Lend flöödil, Merle Liblik klaveril

Kl 17.00 Toomkirikus tänujumalateenistust, EELK autasude üleandmine. EELK teeneteristi tunnustusmärgi said Agu Kaljuste ja Aivi Sepp

16.10 Talgupäev kirikuaias

17.10 Kolmanda pühapäeva kuulutustund – vastutaja perek. Pöld. Kõnelesid: Taavo Raun, Juhan Pöld, Agu Kaljuste. Leksioonid: Taavo Raun. Laulis kammerkoor Lambertus

24.10 Leksioonid: Arne Mänd

30.10 Kammerkoor Lambertus laulis Keila kirikus kirikumuusikakonverentsi lõpukontserdil uusi koraale

31.10 Hageri Lambertuse kogudus 800 sünnimünnus.

Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi. Leksioonid: Arne Mänd. Pasunakooride kontsert, mängisid Hageri koguduse pasunakoor, Kose koguduse pasunakoor ja Rapla pasunakoor

02.11 Hingedepäeva orelimuusikaga hardushetk. Organist Hille Poroson

07.11 Leksioonid: Juhan Pöld

14.11 Isadepäev. Leksioonid: Agu Kaljuste. Kohila valla aasta vanaisa tiitli sai Agu Kaljuste

18.11 Hageri Lambertuse kogudus 800 sünnimünnus. Hageri Akadeemia.

18.00 Mihhail Lotmani külalisloeng “Ristisõjad semiootiku vaatenurgast” Hageri palvemajas

21.11 Kolmanda pühapäeva kuulutustund – vastutaja perek. Raun. Kõnelesid: Taavo Raun, Margus Pootsmaa, Aivi Sepp.

Igaviku pühapäev ehk surnute mälestuspüha. Leksioonid: Aivi Sepp. Trompetil mängis Siim Aben

28.11 Esimene advent. Leksioonid: Tõnu Lend. Laulis naiskoor Terzo, dirigent Angelika Kadarik

05.12 Teine advent. Piiblitund. Jumalateenistust. Leksioonid: Arne Mänd

11.12 Kammerkoor Lambertus laulmas Kohila Jõulumaal

12.12 Kolmas advent. Jumalateenistust. Leksioonid: Arne Mänd. Musitseerisid Kohila Koolituskeskuse muusikaõpilased.

Kontsertosa vahetult pärast jumalateenistust

17.00 Saue segakoori ja Saue poistekoori jõulukontsert

16.12 Kell 19.00 Segakoori Huik ansambli kontsert kirikus

18.12 Hageri Lambertuse kogudus 800 sünnimünnus

18.00 Kammerkoori Lambertus kontsert kirikuaias

19.12 Neljas advent. Kolmanda pühapäeva kuulutustund – vastutaja perek. Sepp.

Jumalateenistust. Kontsertosa puhkpilliorkestrilt Saku

24.12 Jõululaupäev

16.00 Jõuluõhtu jumalateenistust. Laulab kammerkoor Lambertus, mängib koguduse pasunakoor

18.00 Jõuluõhtu jumalateenistust. Puhkpillisoold

25.12 Esimene jõulupüha. Jõulupüha perejumalateenistust. Laulab Marta Pöld

26.12 Teine jõulupüha. Jumalateenistust

19.00 Birgit Sarap, Ott Lepland ja The Swingers jõulukontsert

31.12 Vana-aasta õhtu jumalateenistust

Märkus: Kui pole märgitud teisiti ja oli nn. tavaline pühapäev, siis toimus alati jumalateenistust ja jutlustas õpetaja Jüri Vallsalu. Orelil organist Mai Mänd.

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on soovitat igaaastane
LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST
NÄIDIS:

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
100.-	12.-
300.-	36.-
500.-	60.-
800.-	96.-
1000.-	120.-
1500.-	180.-
2000.-	240.-

* Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.

* Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa

* Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangalaenukandega koguduse pangaarvele. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi.

* Koguduse pangaarve: SEB, a/a EE311010802003930006

* Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.

* Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.

* Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksu-ametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.

*Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Kevadine leerikursus algab laupäeval, 19. märtsil 2022. a.

Leeritunnid on laupäeviti kell 10-12 kogudusemajas.

Leeripäev toimub kirikus nelipühäl, 5. juunil 2022.

Leerikursustel osalemise soovist andke teada koguduse õpetajale
tel 56453660

või

e-postiga hageri@eelk.ee

Jumalateenistused Hageris

pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 **kuulutuse tund** kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid

toimuvad Hageris alates Lõikustänapühast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. kogudusemajas.

Info Lia Kaljuste tel: 56914663

Mikk Liblik tel: 53450486

Jumalateenistuse ajal saavad lapsed olla kiriku läänetiiva rõdualuses lastetoas

*

Noortekas alates 14. jaanuarist 2022. a. üle nädala reedeti kell 19.00 kogudusemajas.

Info: Marta Pöld poldmarta@gmail.com

Jälgida infot ka koguduse FB lehel.

*

Koguduse kammerkoor "Lambertus"

Sigrid Pöld tel: 5214339

Merle Liblik tel: 5545727

Koguduse lastekoos, info

Sigrid Pöld 5214339, Merle Liblik 5545727

Koguduse puhkpilliorkester

Joel Ots tel: 56622896

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

RAAMATUKOGU

Raamatukogu on 2022. a. avatud iga kuu

2. ja 4. pühapäeval

enne jumalateenistust kell 11:30-12:00.

Suveperioodil on raamatukogu suletud (juuni-september).

Info: <https://hagri.blogspot.com>

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks.

Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp (aivi.sepp17@gmail.com) ja Juhan Pöld (juhan.pold@gmail.com)

Küljendus ja kujundus: Aivar Kaseste. Trükikoda: **KATARIINA** PRINT

EELK Hageri Lambertuse kogudus
Registr. nr: 80209464
A/a EE311010802003930006
<https://hageri.eelk.ee>

Koguduse kantselei: Hageri kirikla,
Kiriku tee 1, Hageri
Kohila vald 79701
Tel. 4836121 ja 56453660 (õpetaja)